

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14707/2022
31.01.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца-противтуженог АА из ..., чији је пуномоћник Миодраг Николов, адвокат из ..., против тужене-противтужиље ББ из ..., чији је пуномоћник Биљана Дражевић, адвокат из ..., ради чинидбе по тужби, односно утврђења права својине по противтужби, одлучујући о ревизији тужене-противтужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1555/22 од 02.06.2022. године, у седници одржаној 31.01.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене-противтужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 1555/22 од 02.06.2022. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зајечару П 2218/21 од 30.11.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу преда у државину кат. парцелу .. у мерама и границама означеним у том ставу изреке, укупне површине 160м², као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се наложи туженој да уклони жичану ограду са металним стубовима и бетонску стопу за коју су везани стубови и жица, а која се налази са јужне стране дуж међе кат. парцеле .. и преосталог дела кат. парцеле .. са правцем простирања и у дужини, као у том ставу изреке, као неоснован. Ставом трећим изреке, усвојен је противтужбени захтев тужене-противтужиље и утврђено да је тужена-противтужиља власник по основу одржаја непокретности и то источног дела кат. парцеле .., укупне површине 0.01,59ха, у мерама и границама наведеним у том ставу изреке, што је тужилац-противтужени дужан да призна и трпи да се тужена упише као власник на предметној непокретности. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужилац-противтужени да туженој-противтужиљи на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 203.650,00 динара.

Апелациони суда у Нишу је пресудом Гж 1555/22 од 02.06.2022. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Основног суда у Зајечару П 2218/21 од 30.11.2021.

године, тако што је ставом другим усвојио тужбени захтев тужиоца-противтуженог и обавезао тужену-противтужиљу да му преда у државину кат. парцелу .. КО ... у мерама и границама наведеним у том ставу изреке, а чија је укупна површина 160м², у ставу трећем изреке, усвојио тужбени захтев и обавезао тужену-противтужиљу да uklони жичану ограду са металним стубовима и бетонску стопу за коју су везани стубови и жица, са правцем простирања и мерама као у том ставу изреке; у ставу четвртом изреке, одбио противтужбени захтев тужене-противтужиље да се утврди да је власник по основу одржаја непокретности у месту званом „Село“ КО ... и то источног дела кат. парцеле ..., укупне површине 0.01,59ха у мерама и границама наведеним у том ставу изреке, као неоснован и у ставу петом изреке, обавезао тужену-противтужиљу да тужиоцу-противтуженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 198.100,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена-противтужиља је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези са чланом 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11... 10/23). Није учињена ни битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези са чланом 8. Закона о парничном поступку, будући да је другостепени суд дао савесну и брижљиву оцену доказа за утврђење релевантних чињеница у овом спору.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац-противтужени је власник кат. парцела ..., површине 63,60м², њива 6. класе и ..., површине 230м², по култури такође њива 6. класе, обе КО Тужена је власник кат. парцеле ..., површине 0.05,92ха, КО ..., по култури њива 4. класе, која се граничи са кат. парцелом тужиоца .. . Претходно је постојала јединствена кат. парцела ..., на којој је као власник био уписан правни претходник тужиоца, сада пок. ВВ, које право својине на тој парцели је стекао на основу судски овереног уговора о куповини и продаји од 24.09.1980. године. У тренутку закључења тог уговора, парцела је имала површину од 65,90 ари. Тужена је право својине на кат. парцели .. стекла на основу уговора о купопродаји закљученим са сада пок.ГГ, који је судски оверен 05.07.2011. године. Продавац је право својине на тој парцели стекла по основу наслеђа иза супруга ДД који је преминуо 1981. године. Тужилац је са сада пок. ДД 25.05.1979. године закључио писани уговор, означен као уговор о трампи. Тим уговором ДД је уступио тужиоцу половину пута којим се он служи за прилаз до своје гараже, у дужини од око 33 метара и ширине 1,50 метара, који се налази на кат. парцели .., а други уговарач је уступио ДД део исте парцеле и то површину колико буде изнела површина за уступљени пут плус 1ар. Након закључења овог споразума, уговарачи су на лицу места поставили дрвену ограду. Тужилац и његов отац су у септембру 1980. године порушили део те ограде, ушли унутар парцеле и ископали рупе за директе ради постављања нове ограде, због чега је сада пок. ДД водио против њих парницу због сметања поседа, која је окончана доношењем решења којим је његов захтев усвојен и туженима наложено враћање ограде на првобитно место. Потом је ВВ исте године поднео тужбу против ДД, ради утврђења ништавости уговора о трампи, а тужени у том предмету ДД поднео противтужбу против њега ради утврђења да ВВ на основу тог уговора нема право службености пролаза. Пре закључења уговора о купопродаји са туженом-противтужиљом, продавац ГГ је поднела

захтев катастру за цепање првобитно постојеће кат. парцеле ..., а катастар је извршио цепање те парцеле на основу уговора о трампи. Као власник новоформираних парцела и даље је уписан тужилац. Тужена-противтужила је по извршеној купопродаји, на месту старе ограде подигла нову жичану ограду, чије уклањање се између осталог тужбом тражи.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је применом одредбе члана 20. и 28. Закона о основама својинскоправних односа закључио да су испуњени услови за стицање својине тужене-противтужиле на основу ванредног одржаја, на делу кат.парцеле .. КО ..., опредељеном у мерама и границама. Правни претходници тужене су у државини те непокретности од закључења уговора о трампи 1979. године, па је протекао законски рок од 20 година. Испуњен је и други услов, јер постоји савесност на страни правних претходника тужене и саме тужене, коју претпоставку тужилац није оборио, иако је на њему био терет доказивања. Стога је одбио тужбени захтев тужиоца а усвојио противтужбени захтев тужене.

Другостепени суд је становишта да је првостепени суд из правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања погрешно извео закључак о испуњености услова за стицање својине одржајем у корист тужене-противтужиле. Правни претходник тужене и тужилац имали су све време њихове државине сукобе око спорног дела парцеле, а што произилази из чињенице да су вођени судски поступци између њих, пре свега поступак ради утврђења ништавости уговора о трампи. Стога није испуњен један од услова за стицање својине путем ванредног одржаја, а то је да су држаоци за све време потребно за стицање својине одржајем били савесни. С обзиром да тужена нема основ за стицање права својине на спорном делу парцеле, а да је тужилац доказао је власник спорног простора, применом члана 3. и 37. Закона о основама својинскоправних односа, тужбени захтев тужиоца је усвојен и обавезана је тужена да заузети део парцеле тужиоцу преда у посед и уклони новопостављену жичану ограду па је првостепена пресуда преиначена, тако што је тужбени захтев тужиоца усвојен, а противтужбени захтев тужене-противтужиле одбијен као неоснован.

Према становишту Врховног суда, правилна је одлука другостепеног суда, којом је усвојен тужбени захтев тужиоца и одбијен противтужбени захтев тужене.

Наиме, одредбом члана 28. став 4. Закона о основама својинскоправних односа („Службени лист СФРЈ“, бр. 6/80 са каснијим изменама и допунама), прописано је да савестан држалац непокретне ствари, на коју други има право својине, стиче право својине на ту ствар одржајем протеком 20 година. Чланом 72. став 2. и 3. овог закона, прописано је да је државина савесна ако држалац не зна или не може знати да ствар коју држи није његова и да се савесност државине претпоставља.

Код ванредног одржаја за стицање права својине захтева се испуњење два услова: протек времена и савесност. Савестан је онај држалац који не зна или не може знати да ствар коју држи није његова, те оправдано верује да је власник, односно оправдано верује у правни основ своје државине сматрајући да је титулар права чију садржину фактички врши. Несавесна државина не може никада, па ни протеком времена, да доведе до стицања права својине.

У конкретном случају, испуњен је услов протекла рока од 20 година за стицање права својне ванредним одржајем будући да су правни претходници тужене, сад пок. ДД и ГГ у државини означеног дела парцеле .. од 1979. године. Међутим, други, кумулативно прописани услов, за стицање права својине по овом основу, а како то правилно закључује другостепени суд, није испуњен, будући да се правни претходници тужене не могу сматрати савесним држаоцима заузетог дела тужиочеве парцеле у овом периоду. Ово стога што је споразум закључен између тужиоца и правног претходника тужене из 1979. године, на ком споразуму су они заснивали државину, оспорен у смислу његове пуноважности од обе уговорне стране, подношењем тужбе за утврђење његове ништавости од стране правног претходника тужиоца, односно противтужбе сада пок. ДД за реституцију по ништавом уговору. Овај поступак никада није окончан, у прекиду је због смрти странке. Ни тужилац ни други уговарач нису пред катастром поднели захтев ради реализовања овог споразума. Захтев за деобу поднет је тек 2010. године од стране ГГ, без учешћа у том поступку уписаног власника, деоба јесте извршена, али су новоформиране парцеле и даље остале уписане као својина тужиоца. Оба нижестепена суда закључак о савесности заснивају управо на писаним доказима, из којих извлаче различите правне закључке о савесности држалаца, при чему је правилан закључак другостепеног суда.

Наиме, правилно је другостепени суд закључио да се услови за стицање права својине одржајем на страни тужене нису стекли, што њен противтужбени захтев чини неоснованим, а тужбени захтев тужиоца за предају заузетог дела парцеле и чинидбу основаним у смислу члана 37. Закона о основама својинскоправних односа.

Правилна је одлука о трошковима поступка, јер је донета у складу са чланом 163. став 1. -4. и 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку.

Приликом доношења одлуке овај суд је ценио и остале ревизијске наводе, али је закључио да исти нису од утицаја на другачију одлуку, јер је другостепена пресуда донета правилном применом материјалног права.

Из напред изнетих разлога, применом члана 414. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**